

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrstle za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje šte. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 17. avgusta 1905.

Štev. 33.

Nova ideja.

(Dopis narodnjaka.)

Na Koroškem živi glede splošnega naziranja dvoje vrst narodnjakov. Eni so „pesimisti“, drugi „optimisti“. Oboji pa, dasiravno si glede na obstanek in razvoj Slovencev na Koroškem v svojem mnenju nasprotni, sklicujejo in naslanjajo se na splošne in posamezne dejanske razmere in resnične dogodke. V vojski živeti določen je človek, a le tisti doživeli bodo zmago, ki do konca stanovitni ostanejo. Človek bi torej mislil, da, če se naslanjajo in sklicujejo narodnjaki obeh vrst na „dognano je“, ne morejo trditi eni drugače kot trdijo drugi. Namen teh vrstic je, nastopiti dokaz resnice v smaru, da pomeni „pesimizem“ in „optimizem“ dejansko v razvoju narodnega in gospodarskega življenja Slovencev na Koroškem eno in isto; da pa ne zastostujejo več dosejanja sredstva v dosego naših svetih pravic, in da je neobhodno potrebno način pridobivanja sredstev za našo delovanje času primerno preosnovati. — Pisec teh vrst je pesimist in optimist obenem; kajti on veruje le v splošni napredek Slovencev na Koroškem, verjame pa uspehom naših dni, če jih tudi v trenutku še ni videti. Ni ga človeka pod solucem, katerega vse delovanje bi bilo uspešno že za časa njegovega življenja; pač pa se vsaki v nekem oziru trudi dozdevno, v nekem pa resnično zastoj. Tudi Kristus se je pri Judežu trudil zastoj, pri drugih svojih učencih pa ne; a še ti niso razumeli in zapopadli njegov nauk do časa, ki ga je sam odločil. In nekateri narodnjaki — Tomazi majejo z glavo, če naš kmet, kateri je preživel skoz stoletja same „črne tedne“, ne zapopade takoj, kar je, ali kar bi bilo vsekakor v njegov prid. Ljudstvo trpi in naša dolžnost je, mu pomagati po svojih močeh. Ljudstvo bo spoznalo našo naklonjenost, naš trud in naše žrtve in bo sklepalo tedaj svoje roke . . . Vprašam: Ali je naš slavni Andrej že za časa svojega trnjevega narodnega življenja užival sad svojega delovanja? On je bil koroški vrtnar, a je okusil samo nekaj sadu; njegov narodni vrt je bil še poln vsakovrstnega mrčesa. In mi uživamo sad njegovega truda! Ali je bil on pesimist ali optimist?? Mi samo to dobro vemo, da je pridno delal za narod. Kaj so bili Ahacelj, Janežič, Jarnik, Majar, Slomšek?

— Časi so se seveda izpremenili in za nas navidezno na — slabše; a ne na slabše vsled stremljenja našega naroda, ampak vsled počasnega spoznanja nasprotnikov in njihovih namenov od strani naroda. Narod je spal, nasprotnik sejal! Začetek pokončanja ljulike, pa je naša naloga. Ali je videl naš Andrej njegovo cvetko, Mohorjevo družbo, na današnjem stališču? Primerjajmo samo število njenih udov, na pr. zilske doline od leta 1867. in danes! Ali ni to sijajen uspeh? Dokler je ljudstvo v boju, zmerom padajo junaki; in pripeti se celo, da se najdejo uskoki, a če stopi v vrsto padlega zopet nov junak, kje je potem povod za obupavanje? Tega uspeha naš Andrej ni videl, vidimo ga mi. Mi zopet sejemo, in uspeh bodo videli naši otroci. Pravica mora zmagati!

Druga beseda našega programa je jedro našega delovanja! Naše življenje je boj za šolo! Ali ni ta boj tudi uspeh Andrejev, Slomšekov? Kdor trdi, da to ni uspeh, je slep. Naš slavni Andrej videl je gotovo za nas pogubonosni vpliv marsikatere v njegovem času ustanovljene naprave; a ni mogel doseči nobenega uspeha, ker je imel premalo junakov. — Danes pa ljudstvo vstaja in zahteva svoje pravice! Ali ni to tudi njegov uspeh? Od setve do žetve je trideset let! Vsak, kateri je prepričan, imej potrpljenje s slabostjo drugega; a vsaki naj porabi vsako priliko v poučevanje nevednega. — Tako si bodemo ustvarili trdno podlago za — novo idejo. Ta ideja ni nič drugega, kot preosnova sredstev za naše narodno delovanje, razvrstitev in pridobitev potrebne narodnega davka. Vse premoženje da človek za svoje življenje, če ni skopuh. Skopuh ni človek, ampak volk. Če pa daje človek vse svoje premoženje za svoje življenje, ali ni potem dolžan, dati za življenje svojega naroda, vsaj toliko, kolikor more?

Da, dolžan je! Narodnost je cvetka, zasajena vsakemu po večnem vrtnarju — Bogu — v njegovo srce. Kdor te cvetke ne varuje, je izgubil ljubezen do Boga. Naš narod slovenski ni izrastel iz zemlje, on je postal po volji božji; kdor izmed nas torej nima ljubezen do samega sebe, kako bo imel ljubezen do drugih ljudi? Le hinavščina ali strast moreta spraviti človeka do zasramovanja in zaničevanja samega sebe in do odpada od naroda svojega; on prime za tuje in svoje izgubi.

Dolžnost vsakega Slovenca in vsake Slovenke je torej, skrbeti za svoj narod. Skrb za vse, bodi vsakega skrb. Do danes to ni. Skrb za vse, je danes naložena nekaterim zavodom in posameznim osebam; med tem ko velika večina ljudstva vsled pomanjkljive organizacije v tej smeri ne more žrtvovati beliča v narodne namene, dasiravno bi tisoči radi v ta namen po svoji moči prispevali. Posamezni plačevalci narodnega davka pa omagujejo pod mnogostranskimi zahtevami in — potrebami. To enostransko izrabljenje narodnih moči rodi nevoljo, nevolja pa rodi pesimizem. In vendar bi se temu lahko opomoglo, ta nevolja odstranila po organizaciji. Dosihmal obstoji vsa naša tozadevna organizacija v nabiranju denarnih prispevkov po časnikih. To nabiranje za današnje naše razmere in potrebe nikakor ni več praktično in ne zadostuje več. Po tej poti se širši sloji ljudstva ne morejo udeleževati z darili v prosep naroda. Od priprostih ljudi se velik dar zahtevati ne more, majhen dar pa malokdo nabira. V tem oziru svetoval bi sledečo organizacijo:

I. Nas Slovencev je na Koroškem 100.000 (sto tisoč).*) Od teh računim jako visoko:

Odpadnikov in odpadnic	2.000
Mladotletnih in revežev	50.000
ljudij brez vsakega narodnega čuta in socijal-demokratov	20.000
skopuhov in hinavcev	1.000
mož, katerih žene niso naše in zaradi katerih tudi mož nič ne da, z ženami vred	1.000

Vkup torej za nas danes mrtvih . 74.000

Vkljub tem visoko nastavljenim številkam ostane nam še vedno tridesettisoč mož in žen, ki so voljni in zmožni plačevati svoj narodni davek, vsak kakor more. Precejšnje število imamo tudi denarnih zavodov; a nekateri do danes niso drugega kot to. — Duh, ki oživlja, jim manjka.

II. Kolik narodni davek je potreben?

Velikodušnosti se ne napravijo meje!

Računam pa tako-le:

Če od tridesettisoč mož, žen in zasebnih oseb daruje vsaki na leto eno krono, torej vsak teden dva beliča, kar gotovo vsak pri dobri

*) V resnici pa precej več. Op. ured.

Podlistek.

Predvečer sv. Cirila in Metoda.

Poglej oko na vrh goré,
Na vrh zelenih ti planin.
Naj srce tvoje se ozré,
Da še živi slovenski sin.
Nebrojnih kresov tam-le šviga,
Da proti nebu plamen dviga.

Goreči kres, le kaži zdaj
Slovenskem' Korotanu moč;
Predrag mu je slovenski kraj,
Zato presveti njemu noč.
Naj iskre v narodu žarijo,
Zvestobo njemu podarijo.

Preslavna Ciril in Metod,
Slovenska brata sta prišla,
Prinesla vero za naš rod,
Za rod in vero sta prešla.
Spominjajmo se njih imena,
Le ta je naša stara stena.*)

Zložil Jožef Obilčnik, Škofiče ob Vrbskem jezeru.

*) Stena = obramba.
Op. uredn. Ta pesniška poskušnja priprostege kmetskega fanta kaže, koliko naš inteligenten narod zadošeže s samoobrazbo. Če toliko zadosežemo brez vsake šole, da preprost kmetski fant zлага pesmi, ki sicer niso brez vseh slovniških in stilističnih napak, a vendarle kolikortoliko dobre, kakšna bi šele bila omika našega naroda, ako bi imel res rabljivo pravo ljudsko, to je tudi narodno šolo in ne nemško zatrapalnico in ponemčevalnico! Priobčimo to pesem, da se komu, ki še vedno spi, odprejo oči.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Tine in Barigeljc.

Prežlahтни moj Tine!

Stara navada je že, da se človeku sanja, posebno če se na večer prav dobro najé, o čemer bi se pa jaz, ko sem še trgal hlače po šolskih klopeh, ne mogel pritoževati, kajti meni se je tako tudi sanjalo. Sicer se pa bere tudi že v svetem pismu, kakšne sanje je imel egiptovski kralj Faraon, ki mu jih je moral potem razlagati egiptovski Jožef, ki je menda dal nato v Mohorjevi tiskarni v Celovcu svoj „egiptovski trambihl“ drukati, vsled česar še dandanes ljudje, posebno pa stare ženke, radi v loterijo stavijo. Moram pripoznati, da sem že tudi jaz stavil, ker se mi je sanjalo, da sem videl te in te številke v rudeči barvi, a zadel pa nikoli nisem.

Meni se je enkrat sanjalo — bil sem ravno na spodnjem Koroškem nekje — da sem bil v nebesih. Sedel sem zraven sv. Petra, in gledal v nebesa, kako so se tam veselili. Videl sem tudi Jakeca, ki je vodil ravno došlega popotnika iz Koroškega, po nebesih okoli, ki je vsled hude, strme poti precej shujšal; in tudi Micka je bila zraven, ki je ubogega berača, ki je ravno na pogrebu onega popotnika umrl, z marijacejskimi kapljicami zdravila, ker se mu je tako hudo pokvaril želodec. Angeli so poskakovali, kajti slišala se je godba tako

lepa, tako mila, da sem mislil, srce se mi mora stajati. A naenkrat se zbudim, solnce je že stalo visoko, dol pod oknom pa slišim godbo in ko pogledam, kdo je bil drugi kakor star vojak, ki je — lajne gonil. To je bila tedaj tista godba, ki sem jo slišal v sanjah, in mislil sem si, kako bo šele v resnici lepo.

Sanje so včasih res čudne. Tako se mi je nedavno sanjalo, da so katehetje na velikovških šolah imeli strogo zapovedano, poučevati slovenske otroke le v slovenskem jeziku. Če bi se kdo upal poučevati ali govoriti z njimi v nemškem, bi ga zadela kazen najmanj v znesku sto kron v prid družbe sv. Ciril in Metoda.

Videl sem tudi nekoga, po obrazu se mi je zdel precej znan, ki je hotel velikovškim katehetom nasprotovati, a kazen ni izostala, kajti obesili so mu tako dolg nos v obraz, da se mora, dragi Tine, Tvoj še skriti pred njim, in si lahko odpočiješ v njegovi senci, ne da bi se Ti bilo treba ves dan umakniti solnce, kar se sklepa tudi že iz tega, da mora biti velik, ker so velikovški fijakerji imeli tisti dan vsi zamudo, ko so ga vozili.

A najčudnejše sanje sem pa imel sinoči. Stal sem zvečer na hribu s svojo Franco ter gledal v dolino, meni se zdi, da v podjunsko. Kar naenkrat pokaže se nad neko vasjo rdeči petelin. Gori, gori, razlega se povsod strašni glas. Začula se je tudi trobenta, ki je klicala požarne brambovee na pomoč. Vsa požarna društva hitela so s svojimi pripravami na kraj nesreče, le iz ene same vasi niso mogli naprej, ker so poslali ravno dan prej zadnjega „kanička“, ki so ga še imeli, h konjedercu. A ko pridejo brambovci do pogorišča, raznese se

volji lahko premore, kot narodni davek, potem naraste naš narodni sklad, kateri po današnjem nabiralnem sistemu vkljub vsej požrtvovalnosti posameznih narodnjakov silo trpi, do položaja in moči, da z lahkoto napravlja, ustanavlja in podpira vsestransko naše narodne in gospodarske zavode in naprave. Potem bo imelo naše ljudstvo tudi korist in uspeh v narodnem in gospodarskem oziru. Jedro tega gibanja mora biti odbor kat.-političnega društva in njegovi pododbori oziroma zaupni moške. Shodi na deželi se naj po uresničenju te ideje napravljajo samo politični in vsaki moški, ki plača eno krono na leto, postane ud katoliško-političnega društva, po § 4. društvenih pravil. Udje Mohorjeve družbe plačajo na leto polovico, to je 50 vinarjev za narodni sklad.

III. Kako se naj narodni davek nabira?

Razun na shodih in zborovanjih se naj porabi vsaka prilika po krajevnih razmerah tako, da ljudstvo nima zamude časa. Natanko pa se more to vprašanje rešiti le na občnem zboru kat.-političnega društva. Zato končam svoj dopis s prošnjo, da se naj blagovolijo oglašati narodnjaki v tej zadevi — pro ali contra — v „Miru“. G.

Mi vstajamo, nje je pa strah.

Koga je strah? Koroške Nemce, ali pravzaprav nemčurčke, nemškutarčke. In zakaj? — ker mi vstajamo, ker se probujamo, ker napredujemo!

Ali res napredujemo? Da, da in tisočkrat da! Če si še tako zavezujejo oči, če še tako vtikajo glave po štrucovsko v grm, da bi ne videli našega napredka, če se še tako lažejo drug drugemu v žep, če nas še tako zmerjajo kot neomikane in hvalijo svojo starodavno nemško kulturo, v resnici, pri srcu globoko je uboge siromake vendarle strah. Strah jih je, ker napredujemo v duševnem in gmotnem oziru.

V duševnem oziru raste in napreduje naša omika in hvala Bogu tudi naša pravost. Usiljujejo nam svoje ponemčevalnice, svoje ztrapalnice, v katerih se morajo naši otroci namestu, da bi se učili za domačo rabo potrebne vede: gospodarskih nauk, naravopisja in naravoslovja, zemljepisa, računanja, posebno najpriprostejšega, dandanes vsakemu kmetu že potrebnega knjigovodstva in poljedelstva, sadje- in živinoreje, — kolikor seveda čas in mladost mladine dovoljuje, — posebno pa štedljivega in npravstvenega, dostojnega življenja v lastnem razumljivem, domačem jeziku, učijo le nemško peti in govoriti. Leta in leta se pretepajo radi tega, ker ne vejo po grozovitem nemškem pravopisu razločevati navzlic temu, da imajo, če le mogoče, 5 ur na dan „Rechtschreiben“, med tem ali se piše Thier ali Tier ali Tir ali Thür ali Tür ali dir ali dür itd. Vendar iz našega ljudstva ne postanejo taki osli, kakoršne si gospodujoči nam krogi žele, ki bi namreč zvesto kakor sveti krščanski nauk, poslušali njih besede in jim slepo sledili v vsako neumnost, njim seveda v korist, sebi pa v kvar. Ljudstvo naše se pa, ko doraste, uči samo iz slovenskih knjig branja in računanja in kar si s tako težkim trudom duševno pribori, to se drži tembolj srca. To uvidevajo sedaj naši

nasprotniki, to in da pri nas vsaki priprosti kmet več čita in ve, kakor v nemških krajih kak „purgermaster“ ali drugi gospod, in tega jih je strah.

Da pa naš narod npravstveno napreduje, to ve tako vsakdo, kdor pozna Nemce, kako so zlasti po jezikovnih mejah naravnost podivjani že tudi na kmetih, da ne govorimo o mestih, in kako je slovenski narod daleč nadkriljuje v tem oziru; vemo pa tudi vsi, da so ravno najodkritosrčnejši narodnjaki, najboljši boritelji za duševno in gmotno svobodo našega naroda najbolj strogi v npravstvenem oziru tako s seboj, kakor tudi s svojo obitelji; pri njih je videti med vsemi Slovenci najednejše in najpobožnejše življenje, in to videti je Nemčurje, katerih vodje so navadno le preveč „človeške“ narave, da jim lahko pridemo do živga, ko nam oni ne morejo, — to videti jih je strah.

Pa tudi gmotno napredujemo. V prvem oziru je gmoten napredek naše število. Njim seveda pridejo vsi višji in nižji vladni krogi na pomoč in blagovolili so nas l. 1900. naštetih celih 90.000. Kako milostno! Pred 10 leti nas je bilo še po njih lastni štetvi kakih 103.000, in prej še več; a število prebivalcev koroške dežele je v 50 letih narastlo od 300.000 skoraj na 400.000, a prispevajo k temu narastku seveda samo Nemci, ki imajo v svoji posesti slabši del Koroške; mi imamo sicer rodovitnejši del Koroške, mi pa nazadujemo — risum teneatis amici! Mi jih samo omilujemo. Naj le zavezujejo samim glave in oči, naj se le lažejo drug drugemu, ko bodemo politično in gospodarsko zadosti krepki, kar ne bode več dolgo trajalo, jim bomo že zatrobili v ušesa, da se bodo zbudili.

Inozemskim Slovencem pa, ki navadno posnemajo svoje znanje o nas rajši s tujih virov, namesto da bi se sami prepričali, zagotavljamo, da je njih javkanje „o tužnem Korotanu“ vendar le še malo prezgodnje. V človeškem življenju, hvala Bogu, ne odločujejo suhe številke na potrpežljivem papirju, ampak sveža živa fakta, in tak živi faktum je resnično število našega naroda, ki se ne da s papirjem ubiti. Potrditi hočemo svoje besede z dokazi iz duhovnega šematizma za leto 1905 (ki nam gotovo tudi ni posebno prijazen). Ta kaže 6 slovenskih dekanij: Pliberk, Dobroves, Borovlje, Rožek, Tinje, Velikovec, že te same vkup imajo 89.073 prebivalce, kje so pa še mešane dekanije, katerih je tudi 6! Te imajo vkup 103.907 (!) prebivalcev (mi računamo samo katoličane, ker je slovenskih protestantov edino kakih 200 Podkloštrom in v Ločah); to bi bilo v mešanih in čisto slovenskih dekanijah vkup 192.980 prebivalcev. Seveda moramo odšteti 31 nemških župnij, ki je našteje v teh krajih šematizem z 55.742 prebivalcema, ostane vendarle Slovencem še 137.538 duš. Kajne, to so čisto drugačne številke, nego jih navaja vladno poročilo. Bodimo pa natančni; odračunajmo tudi mešane župnije v slovenskih in mešanih dekanijah, priračunajmo pa mešane župnije v nemških dekanijah, tedaj moramo odšteti 18.452, prišteti pa 655 duš, ostane za slovenstvo še 119.741 duš. Mi računamo tako, da štejemo v župnijah, kjer šematizem pripomni „slovenisch und deutsch“ ali „slov. (deutsch)“ 2 tretjini, kjer pa

stoji „deutsch und slovenisch“ ali „deutsch (slov.)“ samo eno tretjino Slovencev, kar se gotovo pravi, če pozna kdo razmere, Slovencem le na krivico šteti. No, če mislite, da so to vsi koroški Slovenci, se pa zlo motite. Kje pa so tiste župnije, ki so sicer zaznamovane kot „deutsch“, kjer pa mora škof vendarle ozirati se na praktične potrebe in nastavljaati duhovnike, ki znajo slovenski. Takih župnij imamo na Koroškem najmanj kakih 24 z 53.330 prebivalci; če je samo desetina teh prebivalcev slovenska, imamo tedaj 5333 Slovencev, skupaj tedaj 124.074 Slovencev; tu pa še niso všteti vsi tisti Slovenci, ki se najdejo v industrijskih središčih nemških: v Špitalu, Št. Paterjanu, Trgu, Hüttenbergu, Löllingu, Volšperku in drugod in ki je statistika seveda vse kot Nemce izkazuje. Če teh slovenskih delavcev ni najmanj kakih 3000, potem že ne vemo kam. Slovencev se tedaj na Koroškem računa lahko 127.000 kot najmanjše število.*) To nam potrjuje tudi še drugi račun; po koledarju za leto 1905 je 84.598 Mohorjanov, izmed teh 6471, to je 7,6% Korošcev. Slovenski narod šteje okroglo 1.500.000 duš; če vzamemo, da je tedaj izmed teh 7,6% Korošcev, dobimo tudi 114.000 koroških Slovencev, kar je premalo, ker se Korošci ne udeležijo v tolikem številu Mohorjeve družbe kakor drugi Slovenci, zaradi šol ponemčevalnic.

Ta številka govori in tega govora se bojé, tega števila jih je strah, da si sami zakrivajo pred njim obraz. To število si pa zapomnimo mi, da bodemo pridobili več poguma v boju za naše pravice. Ta številka pa tudi pove, da od leta 1880, ko nas je še vlada naštelá kakih 110.000, do danes vendar v resnici nismo, tudi po številu ne, nazadovali ampak napredovali.

Napredovali smo pa od tačas tudi politično. Star čitatelj, ki ve za naše velike tabore v 60. letih zadnjega stoletja, ki ve, koliko poslancev smo včasih imeli v deželnem in državnem zboru, ta bode seveda neverno zmajal z glavo. Pa vendar je to, kar trdimo, resnica, če si samo dejstva malo bolje ogledamo. Nazadovali smo v uspehih, nazadovali morda, kar pa ni dokazano, v delovanju, napredovali smo pa v politični izobrazbi narodovi, napredovali v politični organizaciji in disciplini. Nazadovali smo v zadnjih desetletjih res, ker so se nam vzele vse šole, a napredovalo je ljudstvo v resnici, ker si išče omike samo v časnikih in knjigah slovenskih; in to, kar si tako težko pribori s lastnim trudom, to traja, to je stalno. Tako je pa tudi s političnimi uspehi. Prej ni bilo organizacije in tiste uspehe mi lahko računamo za slučajne, te pa, ki si je bomo priborili odslej, ti so stalni, ti so trajni uspehi. Pogum in politično prepričanje pa, hvala Bogu, med ljudstvom raste; vsak še tako preprosti človek že uvidi škodljivo delovanje naših nasprotnikov, celo o učiteljih že lahko rečemo, da se nekateri izmed njih že vzbujajo in se sramujejo narodnega

*) To je računeno brez vsega optimizma; če bi hoteli vračunati vse tiste, ki so že „na prehodu“ k ponemčenju, namreč posebno Slovence v Beljaku in Celovcu, kjer se jih je leta 1860. še naštelo 9000 proti 5000 Nemcev (!) in na Trbižu v resničnem številu, dobili bi jih do 150.000. Vladino štetje 90.000 podaja v resnici samo število zavednih Slovencev, in če imamo takih zavednih med 150.000, celih 90.000, smo lahko zadovoljni.

kakor en glas: Pri „črnih“ gori, tukaj ne bomo gasili. In ustavili so se vsi ter gledali, kako je uničil plamen vso vas. Lahko bi rekel, bilo je skoraj tako kakor je Ribničan rekel: „Vajste, cela vas je pagarejla, tri dni je garella in tri noči, pa še en dan per luči. Ja, pa še ceste bi nam pagarejle, če bi les ne bli zaprli.“ In ko je srečno zadnji kozolec pogorel, so se vsi vrnili ter gasili žejo, ker so morali stati tako blizu ognja, posušila so se jim grla popolnoma.

Ko so tedaj tako gasili notranji ogenj in so bili nekateri že „našajbani“, kakor je oni samotar iz Št. Jakoba rekel o meni, vstane možicelj, bistra glava, kakršnih se ne nahaja v vsakem kotu, ter pravi:

„Veste, prav za prav ni dobro, ker nismo gasili, če so tudi tisti, ki so danes pogoreli, „črni“, a da se vendar ubranimo, da bi nas raztrgali po „cajtengah“, imam jaz predlog, ki nas spravi iz zadrege.“

Vsi poslušalci so obmolknili, vsak je še krepko potegnil iz svojega vrča, da se mu je kar po bradi cedilo, potem pa so se še odkašljali, češ, zdaj bo modri Salomon govoril, kajti marsikateri predlog je že stavil ta mož, kateremu bi se bil še Salomon čudil.

„Slavno občinstvo, slavni fajerberkarji“ zagrmil oblastno bistra glava. „Jaz imam važen predlog, katerega boste gotovo brez ugovora potrdili. Znano vam je, da imamo vedno sitnosti s stranikami zaradi porabe brizgalnice pri požaru. Jaz stavim tedaj predlog, da vsi tisti, ki se štejejo med „črne Slovence“, ki sumijo, ali se jim dozdeva, da bodo pogoreli, ali da bode strela v njih hišo vdarila, ali pa bodo otroci po malomarnosti zažgali, ali

pa da se bode dimnik vnel itd. ter hočejo imeti našo brizgalnico, da se gasi, morajo se en mesec, to je jedenintrideset dni prej oglasiti, na druge se ne bo ozir jemalo.“

Ko so to slišali njegovi poslušalci, so kar obstrmeli, nekateri so samega spoštovanja cepnili raz stol pod mizo, nekdo je v svoji navdušenosti cel vrč piva razlil, vsled česar se še sosed razjezi, češ, „ist nit šod um di pir“, na kar ta meni, da se ne sme tako reči, temveč se le pravi po nemški: „ist nit šod um den pir.“ Vsi zaporedoma so pa moral pritrčiti, da je telebil ta predlog iz jako nadarjene in bistre glave. Možakar pa, ki je stavil ta predlog, je na potu domu spil še nekaj frakeljnov „tega grenkega“, misleč, jaz sem moder, gotovo me bodo volili v prihodnje za župana.

Vidiš, dragi Tine, take in enake reči se včasih „kvantajo“ po noči človeku, potem pa ni čuda, če ne veš včasih, ali je vse to resnica, ali so bile le sanje.

Ni dobro, če človek v obliki govori in kaj drugega zahteva, kar si prav za prav misli; recimo, če Barigeljc zahteva kos kruha, mu Franca nikdar še ne dá klobase. In tako se je tudi meni nekaj godilo, ko sem prišel s Franco v večji družbi po trupolnem potu k staremu znanecu, ki je gojil posebno dobro vinsko kapljico.

Vstopivši v sobo se najprej oddahnemo in ko pride natakara, češ, kaj bi želeli piti, meni moj boter Zorko:

„Kaj pa drugega kakor liter kofetka, ali ne Andrej!“

„Seveda, seveda“, meni ta, in tudi jaz sem temu pritrčil.

Natakara nas je gledala sicer malo čudno, ali nazadnje vendar le vpraša:

„Ali hočete belega ali črnega?“

„E, bo dober tudi beli“, pravi Zorko, „ali ne Andrej in ti Barigeljc, mogoče pa imate vendar rajši črnega, kakor pač želite.“

„Le belega prinesite, pa hitro, ker se nam mudi do vlaka“, meniva nato midva z Andrejem in tudi Franca je bila s tem „noterzastopljena.“

Da smo seveda z besedo „kofetek“ mislili vsi vino, je umevno, saj zaraditega smo prišli sem.

Pomenkovali smo se o tem in onem, požili že tudi nekaj kruha, da se dá potem bolj varno piti, pogledali že tudi proti vratam, če bo že natakara prinesla kmalu vina. A nje le ni bilo. Nazadnje se nam je zdelo to že malo sumljivo, in Zorko meni:

„Barigeljc, poglej, mogoče je pa ona šalo vendar le za resnico spoznala in nam hoče kave prinesiti.“

Pogledal sem vun in res, v kuhinji bilo je živahno življenje.

Slišal sem le: „Čudno, čudno, pa tako daleč pridejo, pa še vina ne pijejo, morajo imeti kavo, pa ravno belo, da je še več dela in pa ravno en liter še tudi povrh.“

Mogočen ogenj je plapolal na zidu, voda je vrela kakor bi hoteli pujskam ščetine puliti, dekla je gonila mlinček za kavo, da je škripalo, da je še celo stari mucek Sivec godrnjaje odšel iz kuhinje, češ, danes je pa že vse narobe, danes ne bo smetane dobiti, da bi jo polizal. Druga dekla je ravno prinesla žehhtar novonamolzenega mleka, gostilničarka sama pa je drobila sladkor, da je letelo na

izdajstva, ki je sto in stokrat izvršijo njih kolegi na lastnem slovenskem narodu. Dober dokaz vzburjanja je tudi to, da število dopisov iz slovenskih krajev koroških v nemških časnikih vedno bolj pojema, v našem listu pa narašča, da dostikrat ne vemo kam z gradivom. Kar se pa tiče organizacije, opravlja sedaj politično društvo politično delo vedno in zanesljivo, drobna dela med ljudstvom pa redno opravljajo različna pevska, tamburaška in izobraževalna društva, katerih štejemo že proti sto. To je naš napredek politični, in tega je naše nasprotnike strah, strah, da se jim hlače tresejo.

Pa tudi gospodarsko, hvala Bogu, ne spimo. Mi imamo svojo gospodarsko zadrugo v Sinčivasi, konjerejsko društvo v Št. Jakobu, imamo mlekarno in dosti posojilnic, ki stoje deloma že jako krepko. Vsak premožnejši kmet je že ud kranjske kmetijske družbe, ali pa vsaj koroške in ideja vzajemnosti ter lastnega pripomočka s konzumi itd. kot protitežje proti tujim trgovcem, odiralcem in tlačiteljem, prešinja naš narod že povsod. Govedoreja in sadjarstvo ter čebelarstvo se med nami vedno bolj povzdigujejo; železni plugi, mlatilnice, rezalnice in drugi manjši kmetijski stroji in umetna gnojila so med nami že povsod v rabi in omiljuje gleda naš kmet na Nemca, ki dela še z lesenim plugom, s cepci in z rezalnim stolom in ne ve še, da se mora travino seme tudi sejati, ako hoče kmet dosti krme imeti.

Da, gospodje nasprotniki, kako pa vi skrbite za izobrazbo in srečo „vašega“ nemškega kmeta? Kje je organizacija, kje so hranilnice, kje gospodarska društva? A čemu li to, kaj ne? Modrejši je, da ostane pri starem kopitu in nosi svoje krajcarje gospodi v mesto in trge. Zato pa le pogledite tja na vaše kraje, ki ste jih tako osrečili! Le pogledite, kako se ljudje iz nemške Zile, iz Zgornjega Podravja in iz Jezerskega dola, pa tudi iz beljaške in trške okolice selijo v Ameriko! Bržkone jim je pod vašim gospodarstvom predbro šlo, da so morali pobegniti, ali ne? In kdo zavzema njih zapuščenosti mesta. No, kdo pa drugi, nego Slovenec, in še več pa Lah: Lah po Zili, Lah okoli Beljaka, Lah okoli Trga; že cele občine tvorijo Lah. In Nemci jim dovolijo celo laške šole; in mi seveda ponižno vprašamo, zakaj pa ne nam? A odgovor je: „Weisst du Bauer, das ist ganz was anderes.“ Seveda: Laha je naselil tu „nemški gospod“, mi smo pa že od pomnigaboga tukaj.

No, pa hvala bodi Bogu, nam Slovencem se še ni treba v Ameriko seliti in hoditi čez morje Režijo plankat; mi imamo še doma dovolj jesti in najdemo doma lahko kruha, ali pa vsaj v bližini. Slovenski narod po Koroški, zapomni si dobro, koliko Ti prekosiš koroške Nemce, četudi ne po številu, pa po nadarjenosti in omiki, in še veliko bolj potem, ko si priboriš svoje dobre slovenske šole. Poguma v tem boju ni treba zgubiti; nas je 90.000 prepričanih Slovencev sedaj, — toliko nas je našta vlada — 40.000 mladenčev jih pa najmanj še lahko politično izobrazimo in potem bomo lahko, oziraje se na svoje število kakor na svojo omiko, ponosno in pogumno klicali: „Koroška je naša!“ Vam pa, nasprotniki naši, pravimo: Oglejte si „kulturo“, s katero ste osrečili svoje nemško ljudstvo in prizanesite nam ž njo;

predbro Vas že poznamo, da bi se dali še Vam poveljevati, našega ljudstva omika vašo daleč presega; naš narod se vzbuja, vaš pa spi; mi vstajamo, Vas pa je strah.

Podporno društvo za slovenske dijake Koroške v Celovcu.

Ko je pred letoma začela se velika gonja proti koroškim Slovencem in proti g. dr. Brejcu, ko je radi edine, sedaj zgubljene slovenske šole koroške, šentjakobske, šla deputacija k ministrom na Dunaj, zavlada je obče zanimanje za usodo nas Korošcev med vsemi zunanjimi Slovenci in med drugimi Slovani.

Tedaj so začeli misliti neki mladi Slovenci v Gradcu, na to, kako da bi se dalo koroškim Slovencem pomagati. Po različnih konferencah, katerim sta prisostvovala poleg zrelejših mož tedanja edina dva slovenska koroška dijaka na graškem vseučilišču, dognalo se je to, da mi Korošci potrebujemo najprej naraščajo posvetne inteligence, ker dokler ne pride pri nas mnogozaslužni in požrtvovalni duhovščini istotako vztrajna in močna posvetna inteligenca na pomoč, ni misliti, da bi prišli do svojih pravic.

Pa kako to dovršiti? Prvič je že itak v srednjih šolah vse premalo dijakov, da še za duhovniški naraščaj ne zadoščujejo; drugič pa navadno tisti, ki ne čutijo v sebi poklica za težki duhovski stan in bi radi šli po zrelostnem izpitu dalje se izobraževati na visoke šole, navadno nimajo sredstev. Kako redek slučaj je pri nas dijak, ki ima mesečno vsaj 40 K od doma, tako da mu je vsaj soba in južina plačana; in kako je še temu hudo, kako se mora boriti, prej da dobi kako inštrukcijo, ki mu prinese par vinarjev za večerjo in za perilo!

Večina naših dijakov pa je tako revna, da nima niti vinarja od doma. S kakimi 5 do 10 K v žepu — pa še te mu navadno ni dal oče, ampak mu je je kaka druga usmiljena duša posodila ali podarovala — pride koroški dijak v veliki Gradec ali Dunaj. Kako se mu krči srce, ko vidi, da krajcar za krajcarjem mine v tujem draginjskem mestu, on pa leta od profesorja do profesorja prosjačič inštrukcij in nikdo se lačnega dijaka ne usmili; če slišijo, da je Slovenec, tedaj ga že ab limine zapode. In potem se začne stradanje, krvavo stradanje. Domov iti ga je sram, in čemu domov? Doma ni knjig, doma ni vseučilišča. Tako živi marsikateri po cele mesece ob sami kavi ali čaju in je vesel, če si more vsak drugi dan hlebec kruha kupiti, prej da mu sreča donese kako revno inštrukcijo, ki je nemških dijakov nobeden vzeti noče; ta mu nese potem 40 do 60 vinarjev na dan — za živeti premalo, za zgladovati preveč. Poznali smo enega dijaka, ki je par mesecev vsaki dan samo 4 vinarje za hrano imel, kupil si je vsaki dan eno žemljo, to je bila vsa njegova hrana. Poznali smo drugega, ki je moral v svoji strašni revščini in v svojem gladu iti v samostane kruha prosit, kakor berač. Tako grozno noben drugi dijak ne trpi, ne Slovenec ali Slovan sploh, še manj pa Nemec; tako grozno trpi na visokih šolah

edino le slovenski Korošec. In tako stradati morajo ljudje v tistih mladeniških letih, ko bi morali imeti najboljšo hrano! In še učiti se morajo zraven! Kako se naj tak revež z uspehom uči? Kako naj vstrajno dela? Kako naj ostane zdrav na duši in telesu? In kako bode tak človek po dovršenih študijah, ko mu je beda zmučila telo in duh, za svoj narod vstrajno, energično in uspešno delal?

Ne, to ni mogoče, ako se mu ne pride na pomoč, da bode dosegel boljše materijelno stališče. To so premišljevali graški mladeniči in sklenili so, da bodejo največ ko mogoče delovali na to, da se ustanovi podporno društvo, katerega namen bi bilo podpirati visokošolce Koroške. Tembolj se je to zdelo radi tega potrebno, ker sta se „podporni društvi za koroške dijake“ na Dunaju in v Gradcu prelevili pred kratkim tako, da podpirata samo Nemce, in ker je obče znano, da Nemci skoraj usiljujejo podpore Slovencem, posebno nadarjenim, seveda samo zato, da bi je napravili odvisne in je potujčili; slovenska dijaška podpora društva na Dunaju, v Gradcu in v Pragi, sicer pomagajo Korošcem toliko, kolikor drugim Slovencem tudi, namreč kolikor je v njih močeh, vendar koroškim Slovencem pri njih posebno bednem stanju je ta podpora samo kaplja vode na vroče železo. Društvo, katerega namen bi bil ozirati se samo na koroške Slovence in te najizdatneje ko mogoče podpirati, se je zdelo vsem potrebno.

Sestavil se je tedaj pripravljavni odbor, kateremu je načeloval g. prof. v p. dr. Karol Glaser, sedanji vodja zasebne gimnazije v Brodu na Hrvaškem. Poleg njega so delovali v tem odboru še g. dr. Sagadin, kateri si je nabral za to idejo posebno veliko zaslug, dr. Arneje in mnogo drugih graških rodoljubov. Skušalo se je zanimati za to akcijo dijaška društva slovenska, katera so tudi obljubila vsa, da bodo agitirala v svojem področju za novo podporno društvo, samo da se to enkrat s središčem v Celovcu ustanovi. Pripravljavni odbor si je hvalevredno prizadeval, da bi se društvo v Celovcu ustanovilo, dopisoval je z odličnimi rodoljubi v Celovcu, vendar se ni našel mož, ki bi imel dosti vztrajnosti in navdušenosti, oziroma dosti časa, da bi bil tukaj vzlet akcijo v roke; tako tudi pripravljavni odbor ni mogel svoje naloge izvršiti, da bi bil namreč agitiral za prineske inozemskih Slovencev, posebno Spodnjih Štajarcev in Kranjcev.

Tako je vsa stvar nekako zaspala vsled nebriznosti starejših koroških Slovencev; dijaki pa, ki bi bili sedaj že lahko imeli celo leto podpore, pa so se pritoževali in tarnali in — stradali naprej. Mnogi so pa po zrelostnem izpitu, namesto da bi se bili šli izobraževati še dalje, iskali si rajši kruha v službah, kjer so za narod naš več ali manj zgubljeni.

Tako je prišla vigred leta 1905. Prišel je v Celovec v službo mlad človek, ki je sam bil ves čas ud graškega pripravljavnega odbora in po odhodu Glazerjevem nekaj časa tudi načelnik. Ta je na svoji lastni osebi čutil potrebo podpornega društva več let najhujše; radi tega se je te misli tudi takoj po svojem prihodu najtopleje poprijel, po-

vse strani in je še mali Nacek delal vesel obraz kakor polna luna, ker je toliko za njega odpadlo. Gostilničar pa je letal sem in tja, iskal žlice in glaže ter jih brisal, da mu je pot kar curkoma lil z obraza.

V tem delu zasačim jih jaz in uvidel sem takoj, za kaj se gre in da se še dá popraviti, kar je zamujenega. Hitro torej zakličem:

„Kaj pa delate vendar? Ne kofeta, ampak vina, vina.“

„Oh, ti presneti Barigelje! Pa vse zastonj“, menijo vsi nato in oddahnili so se videzno od narpornega dela. Gostilničar je stopil v klet in pritrrel pravega kofetka brez cikoriije. Skupno smo se veselili precej časa in ostali nazadnje še tako dolgo, da se je nam še tudi pravi kofetek prav dobro prilregel.

Dragi Tine, naznaniti Ti moram še, da sem po prigovarjanju „Slovenskega Jožeka“ vendarle odprl svojo pisarno, in sicer, da me veš najti, v Barigeljevih ulicah, št. 13., I. nadstropje. To boš pa že izvedel, kje je ta ulica, nahaja se tam, kjer je lani še ni bilo, zraven zelišča, kjer je lani repa bla sejana.

To Ti pa moram reči, da ljudi dovolj dohaja. Zdaj pride eden s polo, da pripoznam svoje ogromne dohodke, drugi, da plačam davek, ker sem „Staatskrüppel“, tretji pride zopet pobirat udnino, ker sem pri tem in onem društvu, četrti me prosi, da bi dal nekaj za dobrodne namene v korist mestnih ubožcev itd., in tako si drug za drugim podajajo kljuko.

Seve, kaj takega človeka ne sme ustrašiti, prišli bodo že še drugi časi.

No, zadnjič prišel je k meni možicelj, ki je delal jako resen obraz. Po običajnem sprejemu vpraša me, ali sem mogoče jaz dr. Barigelje.

„Seve, seve“, sem mu pritrtil.

„Oh, gospod dohtar, ali bi mi ne mogli pomagati, meni gre grozno slabo.“

„Zakaj pa ne, saj zato sem tukaj.“

„Oh, gospod, bo pa težko šlo, ko tako globoko sedi ta stvar in me že tudi toliko časa od vseh strani pritiska.“

„To nič ne dene“, ga pomirim, „zaradi tega se bodeva že zmenila; jaz tudi lahko počakam, tedaj kar povejte mi, kaj vas teži.“

„Oh, gospod dohtar, zob me tako boli in prosim, da bi mi ga izdrl.“

„Prijetelj“, odvrnem mu nato, ker kaj takega nisem pričakoval, „tu morate pa k drugemu dohtarju iti, jaz sem le dohtar pravde, pa ne zdravilstva.“

„E, sem pa mislil, da tudi zobe znate izdirati, saj dohtar mora vendar vse znati, no, pa nič ne zamerite, gospod dohtar, ampak moj zob, moj zob.“ In s tem je odšel.

Vidiš, Tine, kako življenje je pri meni. Ali to ni živahno? Pridi kmalu pogledat, pa pripelji še tudi kakšno „kundšoft“ s seboj.

Že od več strani so me podregali, kdaj da pride vendar druga „fotografija“ od mene z novo „kvamuzo“ in tudi od Tebe na dan, saj se boš tudi Ti veselil, če dobiš drug nos po novem „furmu“, da ne bo izgledal tako, kakor se je blagovolil oni dopisnik „J. Fr.“ izraziti o meni, ki je hotel s svojim dopisom napraviti prav dober dovtip ali pa tudi

ne, saj navadno ima vsaka klobasa dva konca in svoj pomen, ta pa nima nobenega.

Tedaj davno bi se bilo že to tudi zgodilo, ali pa veš, ko sva se dala zadnjič na neki novi maši v Podjunski dolini „petrejeti“ ali fotografirati, se je fotografu nazadnje vse skupaj prevrglo, na kar se je neki posestnik izrazil, mislim, da je bil tisti znani „inženir“, s katerim sva pred leti ajdo „merila“, da jih je sedaj gotovo polovica stran padla, pri katerih sva gotovo tudi midva ostala. In tako bo moralo občinstvo že še nekaj časa čakati.

Toda končati moram. Franca je rekla, da bi šla rada danes v „terjater“, pa jo moram že ubogati, zato pa moram še prej „cajtenge“ brati, ker sem slišal da so zopet Japonci Ruse nabili, da so kar „plavi“. In vse to tudi Tebi želeč, Te srčno pozdravlja Tvoj

Dr. Barigelje.

Strah so ujeli. Na Solnograškem se je v okraju Hütttau marca meseca t. l. raznesla vest, da v neki hiši straši. Mize, stoli, omare, vse je plesalo in bilo obsedeno od hudiča. Ko je to zvedel ondotni kaplan, je hotel svojo moč pokazati, zato je šel z nekim kapucinom preganjat satana z blagoslovljeno vodo in potrebnimi molitvami. In res je bil nekaj časa mir. Duh pa ni bil menda dovolj preganjan, zato se je povrnil in uganjal svoje burke naprej. A zdaj jo je staknil; prijeli so ga in spoznali v njem neko žensko, ki je izpovedala, da jo je najel neki sosed, ki bi bil rad prišel z malim denarjem do hiše. Žensko so obsodili na mesec dni zapora.

magala sta mu pa po vseh svojih močeh gg. dr. Breje in urednik Ekar.

Tako je prišlo po večkratnih posvetovanjih pri slovenskem omizju do večjega posvetovanja, katerega so se udeležili tudi zastopniki beljaških in velikovških Slovencev, na dan 12. mal. travna. Skrajni potrebi takega podpornega društva nikdo ni oporekal, narobe vsi govorniki so naglaševali le to, da se društvo čim najpreje ustanovi in prične svoje delovanje. Dogovorila so se pravila v velikih potezah, sestaviti je na drobno pa se je naročilo petorici, ki bi naj tvorila za to poseben odbor. Ta odbor je svojo nalogo hitro izvršil in sestavil pravila, katerih glavne točke se glase tako-le:

Ime in sedež društva.

§ 1. Društvo se imenuje: „Podporno društvo za slovenske dijake koroške.“ Sedež društva je v Celovcu.

Namen društva.

§ 2. Društvu je namen, podpirati uboge, marljive dijake koroške, zlasti visokošolce, ter jih postaviti na lastne noge, da ne pridejo pod vpliv, ki jih odtuja narodu in veri.

Kako doseči društveni namen.

§ 3. Namen svoj dosega društvo duševno s tem, da dijake z dobrim svetom napeljuje na to, kateri stroki naj bi se posvetili, da dosežejo prej svoj smoter, ter da morejo uspešneje delovati za svoj narod, gmotno pa s tem, da jim preskrbi podpore, poučevanja, ali da jim zagotovi iz lastnih sredstev podpore za določeno dobo ali do dovršenja študij.

Društvena sredstva.

§ 4. Društvena sredstva so: I. letni doneski: a) rednih članov, b) podpornikov; II. doneski ustanovnikov in dobrotnikov; III. dohodki po društvu prirejenih slavnosti, veselice, predstav, predavanj itd.; IV. darila in V. prihodki društvenega imetka.

Kako porabljati društvena sredstva.

§ 5. V tekoče društvene potrebe se smejo porabiti vsi društveni dohodki razun glavnice. Glavnica se nabira iz doneskov ustanovnikov in drugih izrecno glavnici namenjenih doneskov.

Društveniki.

§ 6. Društveniki so: a) častni člani, b) ustanovniki, c) redni člani, d) podporniki, e) podpiranci.

§ 8. Ustanovnik je vsakdo, ki plača enkrat za vselej vsaj sto kron, pravna oseba dvesto kron. Ustanovnina se mora vložiti najdalje v petih enakih obrokih.

§ 9. Redne člane sprejema odbor. Vsak redni član dobi izkaznico, podpisano po predsedniku in tajniku.

§ 10. Podpornik je vsakdo, ki nakloni društvu kako podporo, najmanj 2 kroni na leto.

§ 11. Podpiranec je vsak visokošolski dijak, dokler prejema od društva kako podporo. Udnine podpiranci ne plačujejo.

Pravice in dolžnosti društvenikov.

§ 12. Vsak član ima pravico, udeleževati se društvenih zborov, predlagati in glasovati, voliti in voljen biti, pregledati zapisnike odborovih sej vpriču dveh odbornikov. Vendar imajo podpiranci samo posvetovalni glas.

§ 13. Vsak društvenik je dolžan po svojih močeh pospeševati društvene smotre in težnje ter se ravnati po odborovih naredbah.

§ 14. Redni član plačuje po 5 kron letnega doneska in vrhu tega enkrat za vselej 2 kroni sprejemnine.

Pristop in izstop.

§ 15. Kdor hoče vstopiti v društvo kot ustanovnik, redni član ali podpornik, naj se oglasi pri odboru ustmeno ali pismeno. Odbor sprejema in odklanja člane brez navedenja razlogov. Kdor hoče izstopiti, naj izstop naznanj odboru vsaj četrt leta pred obnim zborom.

§ 16. Kdor v prvi polovici društvenega leta, katero se pričena prvega dne meseca julija, po trikratnem opominu ne plača letnine, neha biti redni član.

Dobrotniki.

§ 17. Dobrotniki društva so oni, kateri z darili ali na drug način podpirajo društvene namene, dasi niso društveni člani.

§ 18. Imena častnih članov, ustanovnikov, podpornikov in dobrotnikov se razglašajo in zapisujejo v posebno knjigo-spomenico. (Seveda se imena z doneski razglašajo tudi po vseh slovenskih časnikih.)

Ta pravila so bila dne 29. malega travna vložena in 18. velikega travna potrjena. Sklical se je nato ustanovni shod, ki je pri Cavniku v Celovcu dne 7. rožnika izvolil sledeči odbor: predsednik g. L. Einspieler, stolni prošt v Celovcu; celovski odborniki (5): gg. prof. I. Scheinigg, supl. dr.

J. Arnejc, kot zastopnika gimnazije; prof. I. Hutter, kot zastopnik realke, in prof. J. Apih, kot zastopnik učiteljskega, poleg teh še dr. J. Breje, odvetnik; zunanji (3): gg. J. Hochmüller, hišni posestnik v Beljaku; dr. V. Hudelist, zdravnik v Velikovu, in A. Svetina, c. kr. notar v Pliberku; namestnika: gg. Fr. Katnik, župnik na Brnci, in J. Hribar, c. k. prof. v Beljaku.

Ker je obilno z delom preobloženi in v trudu za naš narod osiveli g. stolni prošt Einspieler blagovolil predsedništvo sprejeti in so tudi drugi odborniki zagotovili, da hočejo sprejeti naloženo jim delo, konstituiral se je v 1. odborovi seji odbor tako-le: g. stolni prošt L. Einspieler, predsednik; gosp. dr. J. Breje, podpredsednik; g. J. Scheinigg, tajnik; g. dr. J. Arnejc, tajnikov namestnik; g. J. Apih, blagajnik; g. I. Hutter, blagajnikov namestnik; g. J. Hochmüller, g. dr. V. Hudelist, g. A. Svetina, odborniki; gg. I. Hribar, Fr. Katnik, namestnika.

Zanimanje za novoustanovljeno društvo se je pokazalo z veliko udeležbo na ustanovnem shodu in pa z dejstvom, da je takoj na ustanovnem shodu pristopilo šest ustanovnikov in mnogo rednih članov. Nadejamo se torej, da bo društvo vrlo uspevalo in da bodo imeli naši slovenski visokošolci v njem krepko oporo; v skrajnih slučajih je pa društvo pripravljeno, pomagati tudi srednješolcem, ker to sme po § 2. društvenih pravil.

Upamo, da ne bo na Koroškem niti enega zavednega Slovenca, ki ne bi podpiral tega društva, bodisi kot ustanovnik, redni ali podporni član. Saj s tem, da podpiramo naše dijaštvo, si gradimo svojo bodočnost; čim več navdušenih in krepkih mladih mož se bo vrnilo z visokih šol v domovino, čim hitreje in uspešneje bodo zvršili svoje nauke, tem lažje in uspešneje se bo lahko delovalo za probujanje naroda.

Prosimo pa tudi inozemske Slovence in Slovane sploh, posebno pa naše rojake po Štajarskem, Kranjskem in Primorskem, naj nam pomagajo, kolikor le morejo. Saj mi stražimo tu na meji, od katere preti našemu narodu največja nevarnost, kjer je boj za narodni obstanek najbolj divji, najbolj kruti, če nečete, da nasprotniki uničijo nas in s tem skopljejo grob tudi vam, tedaj nam pomagajte zrediti več inteligence.

Doneske prejema blagajnik, gospod c. kr. prof. Josip Apih v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Lambert Einspieler, stolni prošt, predsednik.

Dr. J. Breje, odvetnik, podpredsednik.

J. Scheinigg, c. k. profesor, tajnik.

Nemška tolovajstva v Celju.

V ponedeljek in v torek zvečer (7. in 8. t. m.) bili so v Celju veliki izgredi nemškutarjev proti Slovincem. Našćevani po nemškem lističu „Deutsche Wacht“ in po posameznikih prihrula je „nemška“ pobalinska tolpa pred „Narodni dom“ in pred „Zvezno tiskarno“ in je tam prav po tolovajsko kričala in razbijala ter napravila mnogo škode metaje kamenje v poslopja. Potem si je pa šla hladiti svojo tevtonsko jezo v hotel Wien, kjer jih je čakal Freibier. Ogorčenje nad takim postopanjem je po vseh slovenskih krajih obče. Večji članek prinesemo prihodnjic.

Koroške novice.

Po Rožu menda razsaja legar, pri nas hiena bolezen (tifus) imenovan. Vzrok je seveda huda vročina in malomarnost naših ljudij, ki pri veliki suši vsako lužo rajši pijó, nego da bi si s sodčkom privražali iz kakega gozdnega vrelca sveže vode. Kakor se v Celovcu govori, bolezen najhuje razsaja v Svečah, pripeljali so pa menda tudi že iz šentjakobske občine bolnika v celovško bolnišnico. Ljudem pa, ki jih je zadela nesreča, da jim je kdo na tej bolezní obolel, svetujemo, naj se ravnajo najstrožje ko mogoče po predpisih z dravnikovih. Bolniku naj dajejo najbolj ko mogoče rahle in lahke jedi (mlečnate jedi in juho, ter pečeno govejino) in naj k njemu ne pripuste več nego eno samo krepko osebo, ki mu naj streže; bolezen je namreč skrajno nalezljiva in je posebno paziti na otroke, da ne občujejo z bolnikom. Izvržki bolnikov naj se pa zanašajo daleč od pohištva na kak varen kraj, odkoder se ne morejo zavlačiti k hiši posebno v pitno vodo, in kjer tudi živali ne pridejo do njih. Pred vsem naj se ljudje pa varujejo slabe, mlačne in motne vode in vparjenega sadja in sočivja.

Sele nad Borovljami. (Ogenj.) V noči od 1. na 2. avgusta pogorela je do tal p. d. Francova kmetija v gornjem Kotu. Ker je to noč bil

hud vihar, se je ogenj hitro razširil, tako, da so domači komaj golo življenje rešili. Še dobro, da so kokoši v veži zagnale hrup in krik in tako še pravočasno zbudile ljudi. Nastal je ogenj v kuhinji, kjer je po nepredvidnosti ostal zvečer ogenj nepogasen. K sreči so tudi živino sosedje iz hleva rešili. Škoda je velika. Pogorela kmetija je bila zavarovana pri vzajemnem zavarovalnem društvu proti požarnim škodam v Selah na 1600 K, kateri znesek bode oškodovanemu te dni izplačan. Hvalvredno moramo omeniti tudi požarno društvo v Bajtišah, katero je takoj prihitelo na pomoč in na vso moč delalo, da se ogenj ni razširil na sosedno hišo, katera je že začela goreti. Brizgalnico so morali na cesti pustiti, ker je most bil podrt, pa tudi je ne bi bilo mogoče rabiti, ker na hribih ni nikjer dovolj vode pri nas. Torej na ogenj treba bolj paziti, pogasiti ga, predno se gre spat, pa tudi dimnike si dajte po dimnikarju očistiti, da ne bode prepozno.

Sele nad Borovljami. Zapustil nas je v začetku tega meseca nam vsem priljubljeni učitelj na našem slovenskem razredu, g. P. P., sedaj pa smo brez njega. Naš g. šolski vodja, kateri poučuje v nemškem razredu, žalibog ni zmožen slovenskega jezika in tako imajo otroci slovenskega razreda za sedaj počitnice, pa se ne jezijo radi tega. Krajni šolski svet je sicer prosil za učitelja, kateri bo zmožen slovensko poučevati, toda kaj nam poreko, še mi Seljani ne vemo. Kaj se bode v tej zadevi ukrenilo, vam bodem že sporočil. Do tega časa pa potrpite, g. urednik, z nami vred.

Blatnigrad. (Požar.) Trije otroci posestnika Trenkarja na Žihpoljah so igrali v skednju v vžigalicami. Zasmodili so skedenj in pogorela je tudi hiša. Sosedje so rešili še živino; ko je kmet sam prišel s polja domu, je bilo že vse uničeno. Škoda je 9000 kron, ker iz hiše ničesar niso mogli več rešiti. Zavarovan je samo za 1800 kron.

Osoje. Po našem jezeru je začel voziti 10. avgusta nov parnik, ki so ga krstili po starem gradu Lanjskranji, namreč „Landskron“. Prišel je iz Trsta po železnici razkosan in so ga šele tu sestavili; prej so ga namreč bili rabili v cesarski mornarici za torpedovko.

Podravlje. K primiciji g. Ulbinga smo pozabili dostaviti, da je vise udeležence fotografoval g. akad. slikar Marković. Isti gospod se je kot izvrstnega fotografa tudi skazal na primicijah gg. Lenasija, Sekola in Laknerja.

Beljak. (Požar.) 10. t. m. zjutraj pogorel je v celovškem predmestju skedenj in hlev Franca Šilerja; gospodarja še doma ni bilo, bil je na potovanju. Gasilci, ki so prihiteli iz mesta in okolice, so požar, ki bi bil pri veliki suši lahko uničil vse predmestje, kmalu omejili. V največjem strahu so bili tujci v hotelih pri Šisteljau in pri Tarmanu; svoje kovčge so si dali zanesti v vežo, da bi bili kar pobežali, ako bi se požar razširil.

Lipaljavas. (Visoki dar.) Presvitli cesar je daroval za našo nesrečno vas iz lastnega premoženja 8000 kron.

Lipaljavas. (Požar.) Neizprosna osoda je premenila ljubi naš kraj v pepel, ko je nas že tri dni poprej svarila. V torek se je ogenj namreč še o pravem času zapazil — gorelo je v neki sobi — in so ga brez velikega truda pogasili. Pa znova je nastal požar, ki ga v taki razmeri še ni videlo naše ljudstvo in ki je spravil večino ljudij tako-rekoč na cesto.

Kakor je slovensko ljudstvo sploh bolj pobožno, tako grede tudi pri nas ljudje, zlasti ženske tudi na delavnike v velikem številu k sv. maši. Ko so tako tudi predpretekli četrtek bili zbrani ljudje pri maši, se po povzdigovanju kar naenkrat čuje glas „ogelj, ogelj!“

Seveda se je hitro vse razpršilo in že se je videl velik, črn dim, ki se je valil proti nebu. Še par trenutkov in škodljivi element se je že prikazal vrhu dveh hiš, ki sta bili druga zraven druge zidani. Kako pa je ogenj nastal, tega se še sedaj ne ve. Hitro se je privlekla požarna brizgalnica, a kaj bo tudi orodje brez moči samo napravilo? Kajti možje so bili že vsi pri svojem delu in večinoma so bile le ženske z otroki same doma. Da bi se začetkoma brizgalnica gonila, na to še nobeden mislil ni; samoumevno je skrbel vsak, da odnese svoje stvari od v kratkem goreče hiše.

Potemtakem se je ogenj, čeravno ni bilo nobenega vetra, neverjetno hitro razširil na vse strani in v kratkem času sta bili obe vrsti hiš zraven ceste v plamenu, kajti že dolgo ni bilo deževalo, in hiše, ki so bile skoro brez izjem z deskami pokrite, so se držale druga druge. V času ¼ 8. do 9. ure je bilo vse že pogorelo.

Seveda se je brzojavilo na vse strani za pomoč, ki je tudi hitro prišla. Našo požarno brambo so podpirale brambe iz Pontablja, Pontebe, Lušče, Naborjeta, Ukev, Žabnic in Trbiža, sploh vsa Kanalska dolina; tudi vojaki iz trdnjave Naborjeta in iz Trbiža so se pri vgašanju jako trudili in ljudem marljivo pomagali spraviti svoje stvari v varnost.

Požarni brambi trbiški se je posrečilo, rešiti farovž in šolo, druge hiše na levem bregu Fele (Bele) so pa pogorele večinoma do tal. S hišami vred so uničena seveda tudi druga majhna poslopja, kakor hlevi, bajte za drva in steljo itd. Hiš je pogorelo 42 števil. Cerkvi pogorel je stolp in streha na presbiteriju, ki je bila lesena. Vsi trije zvonovi so padli iz stolpa in ležijo razun enega, ki je še za rabo, v kosih.

Človeka ni, Bogu bodi hvala, nobenega zajelo. Živine je vzelo nekoliko prašičev in dve kravi v ognju konec.

Če so posestniki tudi večinoma zavarovani, vendar je škoda silno velika in pomoč je jako priporočati.

Uboge pogorelece lipaljske priporočamo najtopleje našim čitalcem. Uredništvo lista je pripravljeno darove nabirati in je potem skupno odposlati v Lipaljas imena darovalcev pa razglasiti.

Rabelj. Od 6. do 9. t. m. so imeli vojaki na trdnjavi predeljski in jezerski strelne vaje. Posebno lepo je bilo gledati ponočno streljanje z gorečimi krogli, ki so razsvetljevale vso jezersko dolino. Grom kanonov je pa veličastno odmeval od gor.

Lipaljas. Graška vzajemna zavarovalnica je že dala pri nas škodo ceniti. Plačati bode morala menda za 40 zavarovanih poslopij 30.000 K.

Zgornje Hreblje pri Mostiču. Pri Ordijanju je najstarejši pastir, ko je vedel, da so vsi ljudje na polji, vlomil v neko omaro. Vzel je iz nje prstan in nekaj drugih stvari, ki so menda vse vkup kakih 15 gld. vredne, potem je pa pobegnil.

Radiše. Primicija g. Laknerja se je pri najlepšem vremenu prav izvrstno zvršila. Več prihodnjic.

Velikovec. (Izjava.) Cenjeni bralci „Mira“ ste čitali v zadnji številki tega lista napad na mojo osebo v „Freie Stimmen“ in „Bauern-Zeitung“. Prvi časopis je moral vsled tega že objaviti popravek, iz katerega se pa norčuje, češ, da je § 19. tiskovnega zakona takšen, da ga klerikalci izrabljajo proti svojim nasprotnikom, tako, „da se mora tudi resnica popravljati,“ in trdi, da so taki popravki le tajitve dejanskih resnic. Konečno še pristavlja, da poročevalec „Fr. Stimmen“ vstraja pri svojih trditvah. Proti temu izjavljam le sledeče: Nasprotniki naj razodenejo vzrok, zakaj sami ne izrabljajo omenjene postave in ne pošiljajo tako pogosto popravkov v naše časopise, kakor mi v njihove, „saj se more tudi resnica popravljati“; čudno, da so liberalci to postavo ravno za svoje nasprotnike dali, zakaj postava je z dne 17. decembra 1862, in takrat so imeli v državnem zboru liberalci ogromno večino. Proti trditvam omenjenega nasprotnega časopisa omenjam, da je vse, kar sem trdil v popravku, gola resnica, in da od tega ne odstopim niti za las ne na desno, ne na levo. Resničnost svojih trditvev morem vedno dokazati in s prisego potrditi.

Jožef Dobrovc.

Velikovec. (Smešno.) „Freie Stimmen“ se norčujejo iz kanonika J. Dobrovca, da je pisal v svojem popravku besedo „beten“ z dvema „t“, češ, da je to njegova duševna lastnina. Pač naravnost smešno. Napake so vedno mogoče, zlasti če se naglo kaj napiše. Kaj, če bi se pravopis po časopisih dajal vsakokrat c. kr. profesorjem v pregled, koliko rdeče tinte bi se moralo porabiti? Sicer pa nasprotnikom svetujemo, da naj molijo tudi tako natančno, kakor znajo pisati besedo „beten“, potem jim ne bo treba tolikokrat objavljati popravkov, ker bodo bolj resnicoljubni; drugače pa bo prišlo tako daleč, da bodo morali hajlovski časopisi svoje naslove spremeniti v „... list za politiko in klerikalne popravke“. Da, neresnico pisati „je duševna lastnina“ nasprotnikov.

Velikovec. (Slovenski klub.) Velikovški Slovenci se od slej naprej zbirajo v „Narodnem domu“ (poprej Aufmuth) ob torkih zvečer od 8. ure naprej in ne več ob sredah. Vsak gost nam je dobro došel.

Vovbre. (Nemška predrznost.) Na dan sv. Ane je navada, da je sv. maša v barona Hellendorfa kapelici. Sv. evangelij se je vedno prebral v obeh jezikih. Letos pa je g. baron po božji službi dotičnega mašnika opozarjal na njegovo predrznost, da je sv. evangelij prebral tudi slovenski. Bralci, sodite sedaj, kje je predrznost! In to je tisti baron, ki je pri svojem dohodu javno poudarjal, da je za vse tu!

Krčanje. Tukajšnjemu kmetu, p. d. Kavanu, Šimonu Miklavcu, je bil dne 4. t. m., rojen prvorojenec, deček Lovrenc. Častitek od blizu in daleč ni manjkalo, kajti zakonska sta bila že šestnajst let oženjena in doslej brez otrok.

Vogrče. Po dolgotrajni suši dobili smo preteklo nedeljo, dne 6. t. m., blagodejen dež, kakor pravi blagoslov z neba. Pa tudi blagoslov na otrocih se je pokazal isti dan v naši mali fari. Bili so namreč 4 otroci krščeni naenkrat, 1 fantič in 3 deklice.

Dobrlavas. Nekega „Nemca“ je bodla slovenska zastava, ki je zadnjo nedeljo plapolala iz dobrolskega zvonika pri primiciji č. gosp. Janeza Sekola, takov oči, da je spustil svojo jezico v „Bauern-Zeitung“-i. „Hoče mar“, tako piše naš nemškutar, „mladi duhovnik s slovensko zastavo na cerkvenem zvoniku pričeti boj proti vsem nemštvu in naprednjaštvu? Naj le poda roko svojemu bližnjemu rojaku Ražunu in roko v roki z njim naj seje v svoji domovini nemir.“ Mi pa kličemo gospodu novomašniku: Le dobro zapomni si te nemškutarske besede; posnemaj pridno svojega prednika, g. Ražuna, in delaj kakor on, čast svojemu stanu in svojemu narodu! Ne podaj se nemškutarjem in naprednjakom nikdar in Bog te nam potem ohrani prav mnogo let!

Zgornje Libuče. (Naša šola.) Letošnjo zimo pri nas skoraj tri mesece ni bilo šole, in to vsled male bolehnosti učiteljeve. Tega naša višja šolska oblast seveda ni videla in ji tudi na misel ni prišlo, da bi pri tem pouk zaostal. Sedaj v poletju ob času najnujnejšega dela se pa zamuda tri ali štiri dni kaznuje z denarno globo in to ne da bi se stranka poklicala na odgovor k seji krajnega šolskega sveta. G. Pallo se pa drznemo nujno prositi, da bi prišel pred počitnicami nadzorovat pouk in se prepričat o velikih vspehih naše šole in o lepem redu, o katerem bom prihodnjic še več pisal.

Iz Štebna se nam poroča, da so bili nekateri več dni, eden celo en teden kaznovani zaradi ribarstva. V potoku „Globasnica“ je zadosti rib, katerih pa je zaradi pomanjkanja vode vse polno poginjenih videti v potoku, ali Bog ne daj, če se drzneš katero ujeti, takoj te naznani c. kr. stražmojster Dobroloveski. Ker se pa že vsaka malenkost naznanja, blagovoli c. k. orožništvo si ogledati na glavni cesti iz Šmihela čez Šteben tudi Štebenski most, čez katerega ni več varno hoditi, še manj pa se voziti. Če bi bil ta most občinski, bi že davno moral biti popravljen. — Kaj izrednega se je posrečilo loveu Isl-nu v Strpnivasi pri Šmihelu, kateri je dne 7. t. m. ujel po naključju živo divjo kozo na polju. Gotovo je bila ista pregnana sem doli iz Pece in bila je čisto utrujena, da ni mogla več dalje. Nahaja se sedaj pri najemniku občinskega lovea, g. Ažmanu v Šmihelu.

Umrl je v Monakovem Anton Ažbe, sloveč slovenski slikar, ki je živel tam že mnogo let in vzdrževal dobro obiskano slikarsko šolo. V torek, dne 8. t. m., je bil sijajno pokopan.

G. Markovića, cerkvenega slikarja in zlatarja, katerega oglas naši čitatelji v današnji številki najdejo, narodnjakom našim, osobito častiti duhovščini, najtopleje priporočamo. Naj Slovenci koroški umetnika, katerega dela slove v tujini: — njegove slike dičejo n. pr. oltarje v Marija Zvezdi v Bosni, refektorij usmiljenih bratov v Št. Vidu in mnoge cerkve po Kranjskem, Primorskem in po nemških krajih koroških — ne zanemarjajo. Marsikateri njegovi portreti romajo na Dunaj in celo v daljno Ameriko; cenost in lepota njegovih del ga priporočata povsod. Kdor pa uživa toliko ugleda v tujini, naj ga uživa tudi med nami, da se ne poreče tudi o nas: Nemo propheta in patria.

Spominjajte se šentjakobske šole.

Društveno gibanje.

Katoliško delavsko društvo za Prevalje in okolico priredi svoje mesečno zborovanje dne 20. t. m. v gostilni na Kastelu pri g. Allmajerju na Lešah popoldan po blagoslovu ob 4. uri. Kot govornik nastopi g. Raf. Petrič. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da se je njen odbor spet pobotal v zadnji znanih nerednosti g. Jebačina z njim, ker je ta priznal, da je z „Zvezdno kavo“ škodoval družbi, in se je zavezal to škodo poravnati. G. Jebačin se je v novi, za 5 let sklenjeni pogodbi zavezal plačevati družbi od vseh svojih kavinih izdelkov, tudi od „Zvezdne kave“ družbi sv. Cirila in Metoda natančno določene prispevke. Vodstvo družbe prosi torej slovensko občinstvo, naj vse tozadevne neprijetnosti pozabi, ter priporoča izdelke „Prve jugoslovanske tovarne kavinih surogatov in sladne kave“ zopet vsem narodnim Slovincem. Dohodki družbini so po novi pogodbi dosti povišani in kdor kupuje izdelke te tovarne, podpira našo družbo.

Slov. katol. izbraz. društvo za Brdo in okolico v ziljski dolini napravi v nedeljo, dne 20. t. m. shod ob 10. uri predpoldnem v gostilni pri Trabišniku v Melbičah. Spored: 1. Zakaj se kmetov slabo godi? 2. Kaj je naroden greh? 3. Slučajni govori. K obilni udeležbi od strani izobraževalnih društev in sl. občinstva. *Odbor.*

Slovenska dijaška zveza vabi k 6. sestanku katoliškega narodnega dijaštva, ki se vrši v Ljubljani dne 21.—23. vel. srpana.

Rusko-japonska vojska.

O rusko-japonski vojski že dolgo nismo poročali ničesar. Pa tudi ni veliko povedati. Odkar je odstopil Kuropatkin in prevzel vodstvo vojske na suhem Linjevič, so se Rusi Japoncem le malo umaknili. Linjevič in Ojama si stojita nasproti in se gledata in merita, ne da bi se upal eden ali drugi sovražnika prijati.

Po nesrečni bitki pri Mukdenu, stavili so Rusi vse svoje zaupanje v mornarico, ki je pod poveljstvom Roždestvenskega plula proti vzhodu. Vendar so zapreke, katere so delali Rusom največ Angleži, ki vedno pomagujejo Japoncem, namreč pomanjkanje premoga in živil, prisilile Ruse pluti po najkrajši poti proti Vladivostoku. Ta pot pa pelje skozi morskoo ožino Tsušima. Tam so za nekim otokom skrite prežale že japonske ladje in so, akoravno slabše, v naglici potolkle Ruse. Večina Rusov je bila ujetih, med njimi tudi admiral Roždestvenski in Nebogatov, njih ladje pa so razbite in potopljene ali pa ujete.

Tako so Japonci dobili tudi na morju premoč. Zasedli so pred kratkim otok Sahalin, ki so ga bili pred 40 leti kupili Rusi od Japoncev in so ga rabili namesto ječe za pregnancye. Na drugem kraju skušajo Ruse potisniti spet iz Koreje nazaj proti severu.

Tak je sedaj položaj vojne. Zadnji čas je pa Amerikancem, katerih azijska trgovina po vojski zelo trpi in ki imajo dosti denarja posejega tako Rusom, kakor Japoncem, začela dolga vojska že presedati. Dregali so tako dolgo ruskega in japonskega poslanca v Washingtonu (glavnem mestu Severne Amerike), da je vendar prišlo do nekakih predgovorov za mir, po katerih se je sklicalo zasedanje za mirovna pogajanja v Portsmouth, neko primorsko mesto v Ameriki. Japonske poslanca vodi baron Komura, ruske pa bivši minister Witte. Japonci zahtevajo Korejo, Mandžurijo in otok Sahalin ter po vrhu še čez tisoč milijonov odškodnine. Rusko ljudstvo upa in želi, da se pod tako sramotnimi pogoji mir ne bode sklenil in da se bode nadaljevala vojska do skrajnega, ker Linjevičeva vojska vendar ni še poražena in šteje sedaj skoraj pol milijona mož. Proti vojski in za mir pod vsakim pogojem pišejo samo židovski listi, ker upajo, da bodo Rusija prav osramočena in da jim bo to na dobiček. Pravi Rusi pa prosijo carja, naj bi vojno rajši nadaljeval.

Mi menimo, da bi Rusija po zadnjih izgubah vojno le težko nadaljevala, posebno ker drže sovražni jeji židi, ki imajo ves denar v rokah, žepe zaprte. Upamo pa, da bodo Japonci od svojih zahtev vendar le precej odjenjali.

Glavna krivda, da je Rusija to veliko in krvavo vojsko izgubila je pa ta, da 1.) ni imela dosti železnic skoz Sibirijo; 2.) ni imela dosti ladij že na vojno pripravljenih v azijskih vodah. Rusija je tedaj v teh stvareh malomarno zaostala in to jo sedaj velja mnogo več denarja in povrh še potoke prelite krvi. Če bi bila Rusija namreč imela skozi Sibirijo dosti železnic, da bi bila svoje vojske lahko še hitreje poslala na vztok in če bi bila imela tam veliko ladij pripravljenih vedno, da napadejo Japonce, se ti sploh ne bi bili upali vojske pričeti.

Švedija in Norveška.

Med Švedijo in Norveško vladajo podobni prepri, če ne še hujši, kakršni med Avstrijo in Ogrsko. Kakor naša država sta Švedija in Norveška zjedinjeni po osebi vladarjevi. Švedski kralj je bil namreč že kakih 100 let ob enem tudi kralj norveški. Drugači ste pa obe državi ločeni, samo zastopniki v tujih državah so eni za obe državi. To pa Norvežanom ni bilo prav; če davno so si želeli svojih lastnih zastopnikov radi tega, ker ima Norveška kot izključno primorska dežela več interesov v tujini nego Švedska. Sklenili so v štortingu (državnem zboru) zanaprej nastavljeni svoje zastopnike, to je poslanike in konzule, v tujih državah. Kralj je pa temu sklepu nasprotoval in ni ga hotel potrditi, na kar so Norvežani kratkomalo svojega kralja ostavili.

Mislilo se je pričetkoma, da bodo Švedi napovedali Norvežanom vojsko; vendar do tega ni prišlo. Govori se, da hoče Norveško ostati zedinjena s Švedsko, pa po novih pogodbah, drugi časniki pa spet poročajo, da se hoče Norveška popolnoma ločiti od Švedije in si dobiti novega kralja ali iz kraljeve rodovine švedske (Bernadotte), ali pa izmed danskih princov (Koburg). V kratkem bode pa norveško ljudstvo samo z glasovanjem (s kakimi 450.000 glasov) odločilo, ostane li njih domovina še nadalje zedinjena s Švedsko ali ne.

Kupujte národní kolek!

Proda se kajža,

ki ima 9 oralov (johov) sveta, eno uro nad Vrbo za 2200 gld. 1400 gld. lahko ostane na posestvu. Več pove Jože Lesjak v Črnčeah pri Dholic, pošta Poreče, Koroško.

Dobri in pridni

se takoj sprejmejo na posestvu „Stefanshof“ v Blatu pri Pliberku. Plača 15 do 20 kron, po uporabnosti.

Kovačnica

z lepim delokrogom, v hiši, katere posestnik je kolar, dobre četrt ure od železnice, se dá ugodno v najem. Stanovanje se lahko dobi, oziroma v hiši napravi. Oglasi pod naslovom: Matevž Flaschberger, kolar v Ločah, p. Šmohor.

Štiri dobro ohranjene ilnate peči

(na kahlje) in jeden štedilnik so jako po ceni na prodaj pri Smolniku v Prevaljah.

Apno

1. vrste, 100 odstotno, v velikih kosih, se dobiva pri podpisanih na vagone ali vozove, vozine prosto do gradbenega prostora, po najnižjih cenah ob vsakem času.

Ant. Schmauzer, Ign. Teyrowsky,
Annabrücke, Galicija.
Železniška postaja Grabštanj.

Svoji k svojim!

Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajarske in Koroške.

Absolutno zajamčeno pristno mašno vino

priljubljeni je ljubljanski knezoškofjski ordinarijat v. duhovščini za nakup pri kmetijskem društvu (zadrugi) v Vipavi zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej. Starega vina nimamo več na razpolaganje. Napravili pa smo novega veliko možino izvrstne kvalitete: belo po 40 do 50 kron za 100 litrov, rdeče po 35 kron za 100 litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunijo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, kakor kraljevina po 60 K, pinela po 55 K, beli burgundec in laški rizling po 60 K ter stara buteljska vina, renski rizling in beli burgundec.

Natorni brinjevec,

enoliterske steklenice po 2 kroni 50 vinarjev razpošilja France Pustotnik, žganjekuhar in posestnik v Blagovici, pošta Lukovica na Kranjskem.

Nova hiša,

s hlevom, gozdom in zemljiščem, je na prodaj. Vredna je 3800 kron, 1500 kron se lahko vkupi. Hiša je na Radišah, tri ure od Celovca. Več pove Jožef Mečina, Velika vas, pošta Št. Jakob v Rožni dolini na Koroškem.

Akad. slikar

Peter Marković,

cerkveni slikar in zlatar, priporoča se častiti duhovščini. Izvršuje svoja dela točno in po nizki ceni. Izdeluje tudi portrete v oljnatih barvah. Najboljša spričevala od cerkvenih predstojništev iz Koroške, Kranjske, Primorske in iz Bosne. Priporočila od posameznikov iz najrazličnejših krajev. Naslov: Peter Marković, akad. slikar, Rožek, Koroško.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

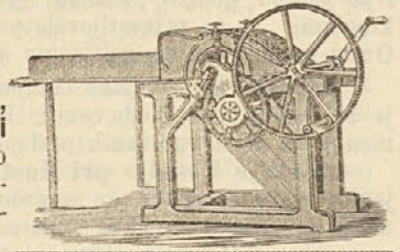
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse št. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Hočete dolgo živeti

in se veseliti dobrega zdravja? Da dosežete to, skrbite zato, da ohranite zdrav želodec in redno prebavljanje.

Vsak zlor je želodec s težkimi, prevročimi ali premrzlimi jedili pokvaril ali prehladil, najde gotovo pomoč v

Germanovem življenjskem cvetu (esenci),

katerega z največjim uspehom rabi pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napihnenju, gorečici (zgagi), slabosti, glavobolu, omotici, krču, zaprtem telesu, zlati žili. Po preobilih pojedinah, posebno po mastnih in težko prebavljivih jedilih, ta cvet odstrani tiskanje in bolečine in zbuja tek, s čemur v visoki meri pomaga k ohranjenju telesa. Ker odstranjuje vse sprijene soke iz telesa, očiščuje kri, in ima tudi pred vsemi podobnimi pripomočki to prednost, da je čisto neškodljiv, če se tudi rabi dolga leta, ker je napravljen iz najfinejših, skrbno izbranih zelišč, ter ima prijeten, grenko-aromatičen okus, da ga morejo rabiti tudi občutljive osebe, otroci in žene.

Germanov življenjski cvet kot pravo ljudsko in domače sredstvo, naj ne manjka v nobeni hiši, ker dostikrat obvaruje pred hudo boleznijo, ko ni zdravniške pomoči blizu. Pri nakupu naj se vedno zahteva Germanov življenjski cvet iz lekarne „črni orol“ v Belovaru, ker so še sredstva z enakim imenom, a ne tako dobra. Za znamenje pristnosti mora vsaka steklenica, ki je v zelenem zavitku, nositi polno ime tvrdke: Lekarna „pri črnem orlu“ K. Germana v Belovaru (Hrvatsko), kamor je tudi pošiljati vsa poštna naročila. Cena steklenice K 1.40, po pošti vsaj dve steklenici. Za zavoj 40 vin. več, kot pošto povzete, ali se pošlje znesek prej. Naslovi morajo biti pisani razločno in natanjko. Pojasnila, prospekti, na vodo porabi zastoj.

Germanov življenjski cvet moram trpečemu človeštvu najtopleje priporočiti, ker sem se osebno, kakor pri mnogih občanah, katerim sem ga priporočal, mogel prepričati, o izvrstnih uspehih. Edmund Medecetti, župnik v Trojstvu, Hrvatsko.

Naznanjam Vam, da sem od raznih strani poskusil že mnogo sredstev, ali nobeno ni imelo zaželjen uspeh, kakor Germanov življenjski cvet. Andrej Žižek, Sv. Ana na Krembergu.

Posljite mi zopet osem steklenic Germanovega življenjskega cveta, ki ga bom vsem bolehaloćim na zelodcu najtopleje priporočala. Jaz že Apolonija Haberl v Semrjah, Štajersko.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike uspehe.

Mline za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarne, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevesa, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 550 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Varstvena znamka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavnice.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjžice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.